
**ЭКОНОМИКА ЖӘНЕ САПА МЕНЕДЖМЕНТІ ЖҮЙЕСІ
ЭКОНОМИКА И СИСТЕМА МЕНЕДЖМЕНТА КАЧЕСТВА
ECONOMICS AND QUALITY MANAGEMENT SYSTEM**

The Bulletin of Kazakh Academy of Transport and Communications named after M. Tynyshpayev, ISSN 1609-1817, DOI 10.52167/1609-1817, Vol. 118, No.3 (2021) pp.150-156

MODERN ECONOMY-PROFESSIONAL ECONOMICS OF EDUCATION

Gulstan Kairatkyzy, PhD student, Academy of Logistics and Transport, Almaty, Kazakhstan, gulistan.kairatkyzy@gmail.com

Kulgaisha Zhuniskankyzy, PhD student, Kazakh National Agrarian Research University, Almaty, Kazakhstan, Gulgaisha_1984@mail.ru, Zhanbirov

Zhanbirov Zhumazhan Ginayatovich, Doctor of Technical Sciences, Central Asian University, Almaty, Kazakhstan, janbirov_jg@mail.ru

Abstract. In recent decades, the development of economic theory has been characterized by an increase in the number of works devoted to the problems of expanded reproduction of the labor force. Today, the most important factors are the innovative activity of the country's enterprises, the ability to involve new technologies in the economic turnover, to mobilize the potential of resources of the necessary quality and quantity, obviously, only from professionals. Entrepreneurial advantages - the possession of huge resources, know-how, trade secrets allows them to be transformed into a special type of human capital-organizational and entrepreneurial capital. Effective structural capital of any enterprise, institution, or educational center can only arise where "ideas are valued above the hierarchical level". He asked to provide information on the planned measures for employment after graduation, effective use of their knowledge in the country's economy, as well as stimulating the interest of young people studying in other countries to return to Kazakhstan. We live in a world of constantly evolving scientific progress, and it should be noted that the main carrier of knowledge is man. In the course of its existence, a person creates all other carriers of knowledge, thereby making life easier for other people. In this regard, we must recognize that it is necessary to pay more attention to the development of modern technical and technological science as the main element of improving each person and stimulating the development of society. Therefore, the policy of each state should be built in such a way that citizens of this state do not seek to go abroad, but apply their knowledge in their native country, bringing it additional income, which ensures the growth of gross domestic product by increasing the amount of know-how and improving existing production and technologies.

Keywords: Economy, technology, enterprise, innovation, social resource, qualification, experience, labor force, modern development.

ӘОЖ 338.24.021.81

DOI 10.52167/1609-1817-2021-118-3-150-156

Г. Қайратқызы¹, К. Жунисканқызы², Ж. Жанбиров³

¹Логистика және көлік академиясы, Алматы қ, Қазақстан

²Қазақ Ұлттық аграрлық зерттеу университеті, Алматы қ, Қазақстан

³Центрально –Азиатский университет, Алматы қ, Қазақстан

ЗАМАНАУИ ЭКОНОМИКА – КӘСІБИ БІЛІМ ЭКОНОМИКАСЫ

Аңдатпа. Соңғы онжылдықтарда экономикалық теорияның дамуы жұмыс күшінің кеңейтілген көбею проблемаларына арналған жұмыстар санының артуымен сипатталады. Бүгінгі таңда еліміздегі кәсіпорындардың инновациялық белсенділігі де маңызды

факторлар болып табылады, жаңа технологияларды экономикалық айналымға тарту, қажетті сапа мен мөлшердегі ресурстардың әлеуетін жұмылдыру қабілеті тек кәсіби мамандардың қолынан келетіні айқын.

Түйінді сөздер: Экономика, технология, кәсіпорын, инновация, әлеуметтік ресурс, біліктілік, тәжірибе, жұмыс күші, заманауи адам.

Негізгі бөлім. ХХІ ғасырда экономикалық ғылымды дамытудың перспективалы бағыттарының бірі адами капитал теориясы болып табылады. Дәлірек айтқанда, ХХ ғасырдың екінші жартысында ол батыстық экономикалық теорияның айқын жетістігі болды. Соңғы онжылдықтарда экономикалық теорияның дамуы жұмыс күшінің кеңейтілген көбею проблемаларына арналған жұмыстар санының артуымен сипатталады [1].

Соның ішінде Америкалық зерттеуші-ғалым, Т. Шульц үшін дәстүрлі түрде адами капитал тұжырымдамасын әзірлеудегі басымдық танылады. Оның осы саладағы жұмысына серпін Э.Денисонның жұмысы болды, онда техникалық инновациялар мен еңбек пен өндірістік жабдықтарды пайдалану ауқымын кеңейту, ең жақсы жағдайда, АҚШ-тың ХХ ғасырда алған жалпы ішкі өнімнің (ЖІӨ) өсуінің жартысын ғана қамтамасыз ете алатындығы дәлелденді [2-4]. Экономикалық өсуге жауапты басқа факторларды анықтау зерттеушілер үшін қиын міндет болды: олар өндірісті ұйымдастыруды жақсартуды, еңбек қарқындылығын және экономикалық саясаттың тиімділігін арттыруды атап өтті. Т. Шульц білім беруді ерекше атап өтті. Ол еңбек сапасының деңгейін техникалық прогресс сияқты білімге қосымша қаражат салудың табиғи нәтижесі - өндіріс өнімділігін жақсарту мен арттыруға бөлінетін қаражаттың нәтижесі деп санады.

Зерттеу бөлімі. Бүгінгі таңда экономикалық өсу ұдайы өндіріс процесінің барлық сатыларында жаппай инновациялармен байланысты. Барлық жаңа идеялардың тасымалдаушысы және өндірушісі-адам. Білім мен тәжірибе ең алдымен жоғары білікті қызметкерлерде жүзеге асырылады.

Бұл жұмыс күші мен оның құрамындағы сапалы өзгерістерге әкеледі. Бір жағынан, әрине, білікті жұмыс күші мен жаңа мамандықтарға деген қажеттілік күрт артады. Бірақ екінші жағынан, бұрынғы дәуірлерден мүлдем өзгеше, өндірістің барлық салаларында адам факторын жандандыру туралы мәселе туындайды.

70-ші жылдары Д. Белл атап өткендей, егер индустрияға дейінгі дәуірде негізгі өндірістік ресурс бұлшықет күші болса, өнеркәсіптік – машина техникасы болса, онда постиндустриалды кезеңде білім мен интеллект осындай ресурсқа айналады. Шығармашылық қабілеттерін ашу, зияткерлік энергия заманауи қызметкердің басты "тауарына" айналды [4].

Қазіргі уақытта дамыған және тез дамып келе жатқан елдерде еңбек интеллектуализациясының айқын тенденциялары бар.

Заманауи экономика - білім экономикасы, онда зияткерлік еңбек басым мамандықтарға жұмыспен қамтудың негізгі өсімі тиесілі, мысалы:

85% - АҚШ - та, 89% - Ұлыбританияда, 90% - Жапонияда [5].

Білім экономикасы барлық әлеуметтік және экономикалық жетекші елдердің басты сипаттамасына, ал жұмыс күші негізінен өнеркәсіптіктен "ақпараттық жұмыс күшіне" айналды. 1960 жылдары АҚШ 10 жыл ішінде ғылым мен техника саласындағы мамандарды шығаруды екі есеге, ал 1965-1985 жылдар кезеңінде есептеу техникасы саласындағы мамандарды шығаруды 10 есеге ұлғайтты. Ең үлкен білім қоймасы – Вашингтондағы АҚШ Конгресінің кітапханасы - 112 миллион кітап пен құжатқа дейін өсті.

1984-2000 жылдар аралығында жаратылыстану ғылымдары үшін – 442

мың, инженерлер үшін – 600 мың, техниктер үшін – 1 млн.389 мың жұмыс орны құрылды. Жұмыс орындарының жалпы санының 25% - ға артуымен жоғары технологиялар саласындағы мамандардың жұмыспен қамтылуы 40-45% - ға ұлғаяуда. Білім өндірістің маңызды төртінші факторына айналады және оның маңыздылығы материалдық ресурстарға, капиталға, еңбекке қарағанда басымдыққа айналады [6].

Дайындық жалақы мен жас арасындағы қарым-қатынастың сипатына айтарлықтай әсер етеді. Дайындықтан өткен адамдар дайындық кезеңінде төменгі жалақыға ие болады, өйткені бұл уақытта олар оны төлейді, ал жоғары жастағы адамдар сол кезде алған дайындықтан түскен кірістерге байланысты жоғары жалақы алады. Осы екі фактордың бірлескен әрекеті - оқу ақысы және одан қайтарым алу - дайындықтан өткендердің жасына байланысты табыстың өзгеру қисығы неғұрлым салқын болады, инвестициялау шығындары мен олардың қайтарымы соғұрлым көп болады. Сондықтан адами капитал теориясының үлесі ерекше маңызды болып табылатын тағы бір сала - экономикалық теңсіздік мәселелерін талдау.

Әлеуметтік-экономикалық дамудың соңғы тенденциялары капитал ұғымын түсіндіруде жаңа басымдықтар мен критерийлерді анықтау қажеттілігі туындағанын көрсетеді, онда жоғары дамыған қазіргі қоғамның негізгі белгілері жинақталған. Мұндай қажеттілік капитал теориясының эволюциясында айқын көрінеді.

Адами капитал теориясы қазіргі еңбек ұсынысын талдаудың орталық бөлімдерінің бірін құра отырып, адами ресурстарды сапалы жетілдіру процесін зерттейді. Оның ұсынылуымен еңбек экономикасындағы нақты төңкеріс байланысты. Соның ішінде ең көп мәнге ие болған:

1) нарық агенттерінің мінез-құлқындағы "күрделі", инвестициялық аспектілерді бөліп көрсету;

2) ағымдағы көрсеткіштерден қызметкерлердің бүкіл өмірлік циклін қамтитын көрсеткіштерге көшу (мысалы, өмір бойғы табыс);

3) адам уақытын негізгі экономикалық ресурс ретінде тану.

Адами капитал теориясы білімнің экономикалық өсуге қосқан үлесі, білім беру және медициналық қызметтерге деген сұраныс, табыстың жас динамикасы, ерлер мен әйелдер еңбегіне ақы төлеудегі айырмашылықтар, экономикалық теңсіздікті ұрпақтан-ұрпаққа беру және тағы басқалар сияқты әр түрлі болып көрінетін құбылыстарды түсіндірудің бірыңғай аналитикалық шеңберін ұсынды.

Жеке кірістерді бөлу моделінде Г.Беккердің "таза" табысы (E_t) t жасында, адам капиталына салынған инвестициялардың толық болмаған кезде осы жаста алатын табысына (X_t) тең, оған қоса бұрын жасалған инвестициялардан (k_t) T уақыт сәтіндегі оның жиынтық табысы және оның инвестицияларының (C_t) құнын шегеру, сондай-ақ t уақыт сәтінде:

$$E_t = X_t + k_t - C_t. \quad (1)$$

Г. Беккердің пікірінше, білім беруге, даярлауға, бейресми оқытуға, денсаулыққа ауқымды салымдар жүзеге асырылатын дамыған экономикаларда, оған инвестицияланған адами капиталмен (X) байланысты емес жеке адамның табысы олардың жалпы көлемінің аз ғана үлесін құрайды. X мәні соншалықты аз, сондықтан жеке кірістерді бөлу моделін талдағанда г. Беккер оны елемеуге болады [7, с.92-94].

Жеке кәсіби мамандардың келесі негізгі элементтерін ажыратуға болады [8-10]:

- экономикалық қызметте қолданылатын ақпараттың тиісті нысаны болып табылатын білім, бұл оның тиімділігін арттыруға мүмкіндік береді;

- қабілеттер – кез-келген қызметті сәтті орындау мүмкіндігі. Қабілеттердің дамуының келесі деңгейлері бөлінеді: қабілеттің болмауы (нөлдік деңгей),

жартылай қабілеттер, орташа қабілеттер, талант, данышпан;

- тәжірибе немесе іс-әрекет дағдылары, нақты өндірістегі немесе кәсіпкерліктегі өз мамандығы бойынша іс-тәжірибесі және еңбекті ұзақ уақыт орындау шеберлігі;

- мәдениет-қоғамда бар білім, ережелер, дәстүрлер, мораль шеңберіндегі мінез-құлық қағидаттары мен стереотиптері;

- мотивация – қызметтің бағыты, оның қарқындылығы, процесс пен нәтижелерге қанағаттану.

Зерттеу қорытындылары. Жеке адами капитал түрлерінің, оның ішінде кәсіби маманның денсаулық капиталы, мәдени және моральдық капитал, еңбек капиталы, ұйымдастырушылық және кәсіпкерлік капитал, зияткерлік капитал түрлерінің негізгі жіктелуіне негіз болатын жеке қасиеттер төменде берілген.

Адами капиталдың түрлері. Адами капитал түрлерін жіктеу осы мәселелер бойынша әдебиетте ұсынылған әртүрлі негіздер мен әртүрлі мақсаттар үшін мүмкін. Зерттеушілердің барлығы дерлік шындықты және зияткерлік капиталдың шешуші рөлін мойындайды.

Денсаулық капиталы. Дене күші, төзімділік, жұмыс қабілеттілігі, ауруға қарсы иммунитет, белсенді еңбек кезеңінің ұлғаюы әр адамға, кәсіби қызметтің кез-келген саласында қажет. Біз адам денсаулығы мен ұлттың денсаулығының үлкен, күрделі маңыздылығын, денсаулығынан айырылып, халықтың өлімі көбейген кезде түсінеміз.

Денсаулық капиталының қысқаруы (төмендеуі) демографиялық жағдайға әсер етеді, оны қазіргі уақытта өте күрделі деп бағалауға болады.

Еңбек капиталы. Еңбек неғұрлым күрделі болса, қызметкердің біліктілігіне, біліміне, тәжірибесіне және жауапкершілігіне қойылатын талаптар соғұрлым жоғары болады. П. Друкер атап өткендей: "Бизнес – бұл дамуды немесе жойылуды анықтайтын факторы оның қызметкерлерінің кәсіби біліктілігі болып табылатын фактор. Бірақ кәсіби білім -

бұл адамның нақты ресурсы. Білімді кітаптардан табуға болмайды. Онда тек ақпаратты табуға болады; бірақ кәсіби білім - бұл белгілі бір қызмет саласында ақпаратты қолдану мүмкіндігі".

Білікті кәсіби еңбек, академик С.Г. Струмилиннің есептеулері бойынша қарапайым еңбекке қарағанда 2-3 есе өнімді, және, тиісінше, тарифтік кесте бойынша 2-3 есе жоғары төленеді. Қолдау мен біліктілікті арттыруға салынған инвестициялар қызметкер мен кәсіпорынға тікелей қайтарым береді. Рас, жұмыс күші мен адами капиталды ажырату мәселесі сақталуда.

Зияткерлік капитал. Интеллектуалды, шығармашылық қызмет- бұл адам ақылының, тапқырлықтың, тапқырлықтың ерекше атрибуты.

Зияткерлік қызметтің өнімі оны экономикалық пайдаланудың бағыттары мен нысандарын айқындау құқығына ие автордың айрықша меншігі ретінде патенттеледі және авторлық құқықпен бекітіледі. Зияткерлік меншік объектілері кәсіпорындардың материалдық емес активтері ретінде шаруашылық айналымға тартылады және фирманың және осы активтердің меншік иелерінің кірістерін арттырады.

Өндірістегі шығармашылық бастаманың рөлінің артуы салалар мен кәсіпорындардағы мамандар үлесінің артуымен дәлелденеді. ХХІ ғасырдың басында шаруашылық салаларында жоғары білімді 11 млн. жуық маман, біліктілігі орта деңгейдегі 10,3 млн. маман жұмыс істеді. Егер оларға қызметкерлер мен жеке қызмет көрсететін жұмысшылар қосылса, онда жұмысшылардың саны негізінен жұмысшылардың санына тең болады.

Ұжымдық-кәсіпкерлік капитал. Кәсіпкер мен менеджердің жұмысы басқа еңбек түрлерімен салыстырғанда айтарлықтай ерекшелікке ие. Кәсіпкерлік және іскерлік бағалау, жаңашылдық, ұйымдастырушылық қабілеттер және жоғары жауапкершілік, үнемділік пен үнемдеу сезімі, ақылға қонымды тәуекел ету қабілеті, бизнесті жүргізу немесе

басқару үшін энергия мен ерік-жігер қажет. Бұл кәсіпкерлік қабілеттердің үлкен маңыздылығы мен бірегейлігін экономистердің көпшілігі мойындайды. Шумпетер қазіргі неоинституционализм теоретиктеріне дейін.

Кәсіпкерлік артықшылықтар - үлкен ресурстарға, ноу - хауға, коммерциялық құпияларға ие болуы оларды адами капиталдың ерекше түріне-ұйымдастырушылық және кәсіпкерлік капиталға айналдыруға мүмкіндік береді. Кез келген кәсіпорынның, мекеменің, білім беру орталықтарының тиімді құрылымдық капиталы "идеялар иерархиялық сатыдан жоғары бағаланған" жерде ғана пайда болуы мүмкін.

Өкінішке орай тәуелсіздігіміздің 30-жылдық, атаулы мерекесі алдында елімізден талантты жастармен, дайын мамандардың кетуіне қатысты жағдай алаңдатады. Бұл мәселе туралы депутат Александр Милютиннің айтуынша, «2020 жылы пандемия мен қозғалыс шектеулеріне қарамастан, эмигранттардың жалпы статистикасындағы жоғары білікті мамандардың үлесі 54,3% - ға жетті. Қазақстаннан 2019 жылмен салыстырғанда үш есе көп медиктер, төрт есе көп педагогтар, бес есе көп техникалық мамандар кетті. Сонымен қатар, жастардың кетуі қазірдің өзінде сыни деңгейге жақын. Он мыңдаған жастар Қазақстаннан кетіп, шетелге, әсіресе Ресейге оқуға кетеді, онда біздің еліміздің шетелде оқитын барлық студенттерінің 60% оқиды және сол жерде мәңгі қалады.

Әсіресе, Қазақстанда жоғары білім алудың танымал еместігі этноспен немесе тілмен байланысты емес, бұл туралы Ресейде және басқа елдерде оқитындардың арасында сол жерде қалуға ниет білдіргендері, этникалық қазақтардың едәуір үлесі куәландырады» - деді ол.

Депутаттардың пікірінше, мұның себептерінің бірі-Қазақстанда 2019 жылға дейінгі сырттай және қашықтықтан оқыту бағдарламаларының оқу жоспарлары күндізгі білім беру материалдарының 65% - ына дейін қысқартылды, ал 2019 жылдың бірінші қаңтарынан бастап сырттай білім

беру нысаны мүлдем тоқтатылды. Бұл елде қашықтықтан оқыту технологиялары бойынша жоғары білім алуға мүмкіндік жоқ, ал ресейлік университеттер мұндай оқу бағдарламаларын кеңінен ұсынады.

Тағы бір себебі, Қазақстаннан келген талапкерлердің ресейліктермен тең дәрежеде тегін оқуға түсу шарттары мен мүмкіндіктері бар, ал Ресейде мамандықтарды таңдау әлдеқайда көп. Біздің ойымызша, ең маңызды себеп-Ресейде түлектердің жұмысқа орналасу ықтималдығы жоғары", - деп толықтырды Милютин.

Оның айтуынша, қазақстандық жоғары оқу орындары түлектерінің жартысынан көбі мамандық бойынша жұмыс таба алмайды, себебі Қазақстанда:

-біріншіден, еңбек нарығы нашар бақыланады, соның салдарынан "Болашақ" бағдарламасы бойынша білім алған түлектер де мамандық бойынша жұмысқа орналаса алмайды;

- екіншіден, қазақстандық жоғары оқу орындарындағы білім шетелдік жоғары оқу орындарына қарағанда, бітірушіге жұмыс процесіне бірден қосылуға мүмкіндік беретін практикалық дағдыларды қалыптастыруға жеткіліксіз бағдарланғандықтан.

Сондай-ақ ипотеканың, жас отбасылар үшін балалар білім беру мекемелерінің қолжетімділігі, сондай-ақ Ресейде бар және Қазақстанда жоқ ана капиталының, отбасын қолдау бағдарламаларының болуы маңызды фактор болып табылады.

Жоғары оқу орнын бітіргеннен кейін жұмысқа орналастыру, олардың білімдерін ел экономикасында тиімді пайдалану, сондай - ақ басқа елдерде оқып жатқан жастардың Қазақстанға оралуға мүдделілігін ынталандыру қажеттілігі бойынша жоспарланған шаралар туралы мәлімет беруін сұрады [11].

Біз үнемі дамып келе жатқан ғылыми прогресс әлемінде өмір сүріп жатырмыз және білімнің негізгі тасымалдаушысы адам екенін атап өту қажет. Адам өзінің өмір сүру процесінде барлық басқа білім тасымалдаушыларын

жасайды, осылайша басқа адамдардың өмірін жеңілдетеді.

Тұжырымдама:

Бүгінгі таңда еліміздегі кәсіпорындардың инновациялық белсенділігі де маңызды факторлар болып табылады, жаңа технологияларды экономикалық айналымға тарту, қажетті сапа мен мөлшердегі ресурстардың әлеуетін жұмылдыру қабілеті тек кәсіби мамандардың қолынан келетіні айқын. Осыған байланысты заманауи техникалық-технологиялық ғылымды әр адамды

жетілдірудің негізгі элементі ретінде дамытуға, және қоғамның дамуын ынталандыруға көбірек көңіл бөлу қажет екенін мойындауымыз керек.

Демек, әрбір мемлекеттің саясаты осы мемлекеттің азаматтары шетелге кетуге ұмтылмайтындай, бірақ өз білімдерін туған елінде қолданып, оған ноу-хау санын ұлғайту және қолда бар өндірістер мен технологияларды жетілдіру есебінен жалпы ішкі өнімнің өсуін қамтамасыз ететін қосымша табыс әкелетіндей етіп құрылуы тиіс.

ӘДЕБИЕТТЕР

- [1] Глухов В.В. Экономика знания. – СПб.: Питер, 2002 г – 274с.
- [2] Еремін С.К. Информационное общество. – М.: Дрофа, 2000 г – 148с.
- [3] Скворцов А.С. Информация и цельное знание. – М.: ЮНИТИ, 1998г – 198с.
- [4] Тоффлер Э. Третья волна. – М.: Парус, 2003г – 302с.
- [5] Беккер Г.С. Человеческое поведение: экономический подход. Избранные труды по экономической теории: Пер. с англ./ Сост., науч. ред., послес. Р.И. Капелюшников; предисл. М.И. Левин - М.: ГУ ВШЭ, 2003 г.– 672 с.

REFERENCES

- [1] Glukhov V. V. Ekonomika znaniya SPb Piter, 2002 g. – 274 s [In Russian: Economics of knowledge]. - St. Petersburg: Peter, 2002, 274 p.
- [2] Eremin S. K. Informachionnoe obchestva [In Russian: Information society]. - M.: Drofa, 2000,148 p.
- [3] Skvortsov A. S. Informachiya i shelnoe znanie [In Russian: Information and integral knowledge]. - M.: UNITY, 1998, 198 p.
- [4] Toffler E. Tretya volna [In Russian: The third wave. - M.: Parus, 2003, 302 p.
- [5] Becker G. S. Chelovecheskoe povededie ekonomicheskij podhod [In Russian; Human behavior: an economic approach. Selected Works on Economic Theory: Transl. from English / Comp., scientific ed., afterword by R. I. Kapelyushnikov; preface by M. I. Levin- M.: r School of Economics, 2003, 672 p.

ЗАМАНАУИ ЭКОНОМИКА – КӘСІБИ БІЛІМ ЭКОНОМИКАСЫ

Гүлстан Қайратқызы, докторант, Логистика және көлік академиясы, Алматы, Қазақстан, gulistan.kairatkyzy@gmail.com

Күлғайша Жүнісқанқызы, докторант, Қазақ ұлттық аграрлық университеті, Алматы, Қазақстан, Gulgaisha_1984@mail.ru

Жұмажан Ғинаятұлы Жанбиров, тарих ғылымдарының докторы, Орталық Азия университеті, Алматы, Қазақстан, janbirov_jg@mail.ru

СОВРЕМЕННАЯ ЭКОНОМИКА - ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ ЭКОНОМИКА ОБРАЗОВАНИЯ

Гульстан Кайраткызы, докторант, Академия логистики и транспорта, г. Алматы, Казахстан, gulistan.kairatkyzy@gmail.com

Кулгайша Жунисканкызы, докторант, Казахский национальный исследовательский аграрный университет, г. Алматы, Казахстан, Gulgaisha_1984@mail.ru

Жумажан Гинятович Жанбиров, доктор исторических наук, Центрально-Азиатский университет, г. Алматы, Казахстан, janbirov_jg@mail.ru

Аннотация. В последние десятилетия развитие экономической теории характеризуется увеличением числа работ, посвященных проблемам расширенного воспроизводства рабочей силы. Сегодня важнейшими факторами являются и инновационная активность предприятий страны, способность вовлекать новые технологии в экономический оборот, мобилизовать потенциал ресурсов необходимого качества и количества, очевидно, только у профессионалов.

Ключевые слова: экономика, технология, предприятие, инновации, социальный ресурс, квалификация, опыт, рабочая сила, современное развитие.
